

نقاش

اورېدلي مې له چانه دا قصه ده
که مې لوستی يوه کتاب کې شپه ده

يونقاش چې زمانې وو خورولې
بې خويو، لوزو، تندو کړولې

د هنر کړنې پي تللي وي بېخايه
د نبوغ شغله پي پته و له بنايه

د آسمان له ړندو سترگونه لوېدلې
بدبختۍ او کړاووته زېږېدلې

د حقيرو په حلقه کې حقير شوی
د غني هنر پي کي فقير شوی

يوه ورځ پي لوبه زياته شوه په کور کې
د چوپيا کوزه نسکوره شوه په شور کې

که لويان وو که واره وو په فرياد شول
ژوند کړی شوه، همه واره په داد داد شول

قصې او افسانې

مور چې ولېدل بې وزله ماشومان خپل
خپل دوږه کترې، په نس وري بچيان خپل

چې په لورې نارې وهي غوغا کړې
سر تندي وهي ډوډۍ پسې ژړا کړې

رڼا ورځ بې توره شپه شوه د غمونو
لار ترې ورکه کړه هره خوا مصيبتونو

توفاني بهرۍ شوه واخيسته موجونو
اوبنکو ډوبه کړه دنيا شوه د غمونو

پنبې لوڅې سر سرتور گريوان شکېدلی
رنگ الوتې شونډې ژپړې مخ شکولی

فريادی په تلوار راغله مصورته
خپل خاوند ته د غمونو مفسرته

وردمخه شوه بېباکه لمبه ناکه
وی بې اي زړه ډبرينه اي سفاکه

خه د پاره دا د غم نقشونه باسي
کومه ورځ به د بچو تپوس له راسي

قصې او افسانې

هغه ونه دا آسمان او دا دریاب
چې دې کښلی دي دخپل زړه په خوناب

هغه وړوند چې بې امسايه لار روان دی
هغه سپور چې معرکه کې په جولان دی

ها مرغه چې رپوي وزر جوړې ته
هغه زوړ چې لاس بې پورته دي توبې ته

دغه نور عبث شيان چې رسموي ته
کوم لباس کومې ډوډۍ کومې او گرې ته

دې بې ځانه تصويرونو نه څه غواړي
په دې خوار فن باندې ولې دومره وياري

دغه ډرې عبث ولې رنگوي ته
دا رنگونه خوشې ولې خرڅوي ته

په دې خوار دو بې روزی هنر کې څه دی
بې له لوبزی او خواری نه چې خواره دی

ماشومان دې وړی تږی اسکیرلی
بربنده شوی رنځور شوی ځورېدلی

قصې او افسانې

راولۍ په ژوند و سارو بدۍ چارۍ
د بې ځان تصویر لپاره باسۍ لارۍ

ځان داران دې له بې ځانونه قربان کړل
خپل بچيان دې له خپل لاسه پریشان کړل

دغه څنگه عاطفه څنگه هنر دی
دغه تیر به ده که زړه د بشر دی

نور دې نشم دا رسوا ژوندون زغملي
نور دې نسیم دا حقیر هنر منلي

د نهنگ له خولې نه واخله خپله برخه
نه بل لور شته نه بله ورځ نه بله کرځه

د همت مرغه د مرد دۍ ورپسې شه
څه ستومان څه سرگردان شه څه خولۍ شه

مصور چې واورېدلې دا خبرۍ
له موسکايې تويیدې د غم شکرۍ

په خدا خندا يې ووی د غم یار ته
د ترڅه روند د منزلونو وفادار ته

قصې او افسانې

همدا نن شپه دمه راکه چې سبا شي
ستا د زړه او د خاطر غوټې به واځي

سري طلاوی دولتونه به پيدا کم
ستا په شونډو به روان رود د خدا کم

دا حقير خلک به و بولم حقير
دا غنيان چې په فطرت کې دي فقير

د فلک په زړه کې به وخوټوم وينې
د زمان سترگې به کم په ژړا سپينې
ته اوس وځه او ما پرېږده انديښنو ته
خپل تصميم خپلو رنځو، خپلو غمونه

شا او خوا رانه چاپير دی ځنځيرونه
په کمریو کې مې سوځي سره اوړونه

پښې تړلې خوله تړلې لاس تړلې
د نجات وروڼه له کوز و پاس تړلې

لوړی تندي بې ارزښته بې عزت کړم
نشتمنې پخپل وطن کې بې حرمت کړم

قصې او افسانې

نور به نکړمه ستومان چا ته دماغ خپل
بل به نکړم بې بصرو ته خراغ خپل

درسام ښځې چې واورېدې خبرې
په غومبورويي رالې شوې مرغلرې

پوهېده د ژوند ملگری خومره سوځي
چې له زړه یې د لاسو گوتی خوځي

نو په پته خوله روانه شوه ستنه شوه
تا به ویلی له غیرته پښتنه شوه

شپې ترې یووړلی د اوښکو مرغلری
زمان هېری کړی د شپې ترخې خبری

پښیمانه وه له تېرو جنجالونو

را اوچته شوه له غایه په سوالونو

پولادی زړه یې زهیر او نرم شوی
په تسل تسل رام شوی گرم شوی

د خاوند کوتې ته راغله شرمېدلی
پښیمانه عذر خواه خجلت وهلی

قصې او افسانې

چې کټه يې ځای خالي دی آشنا نشته
د نادمو تللیو او بڼکو دوا نشته

نا بیره سخته ویره وړیږي دا شو
لکه پانه په لړزه او رپرېدا شو

سودايې مخ په انگر غبرگه شوه بېرته
ترینه ورکه شوله لار چې ځي به چېرته

سره لمبه شوه په انگر راگرزېدله
گرزیدا کې پخلنځی ته وختله

چې په وړه د پخلنځی يې قدم کیووت
د غوايې په یوه روڼ يې نظر پریووت

په افسوس سره يې وکړه دا خبره
بې سنجشه بې له ځنله نابیره

اوه! دې خوار به چا ته لاس وي غځولی
بیا به چاته محتاج شوی شرمېدلی

د چا وړ بې دومره وخته وي وهلی
خومره خومره به شرمونو وي ځپلی

قصې او افسانې

وې راشه څه کباب ترینه تیار کړم
بیا به ورشم ماشومان به را بیدار کړم

ګوندې دی هم له کوم خوا نه راپیدا شي
زما بده وزه هېر کړي پخلا شي

چې چاره یې کړه تیاره غوڅېدو ته
لاس یې وړاندې که ورانه له پرېکېدو ته

مسخړی ورسره پیل کړي تقدیر
غوښه نه و په دیوال و یو تصویر

چاره ونښته دیوال کې راکېږه شوه
د بېوزلې مورا سره د غم لمبه شوه

وی یې دغه ابدی زمونږ تقدیر دی
خوږو په ځای په برخه کې تصویر دی

د نرګس پیالی یې ډکي په خوناب شوی
د غمونو ترانې کتاب کتاب شوی

دې خپل فقر ته ژړل لا نا خبره
چې دیار د مرګ نارو شوه نابیره

قصې او افسانې

دروازه کې نا آشنا سړی ناره کړه
چې رسام په سر چپه د مرگ پياله کړه

له خپل لاسه يې لاهو که ځان درياب ته
د خوني خپو منگولوته گرداب ته

ښځه وړانه شوه بچوړی راييدار شول
راييدار شول له کتونو راگوزار شول

زړونه ونيول پنجو کې فريادونو
سترگې پټې کړي داوښکوي سلاوونو

له کم کيو داروازو او ديوالونو
سر راوايسته دردونو او غمونو

په کاله د يتيمی لمبه خوره شوه
د فلک چاره د مرگ په وینه سره شوه

زمانه په تېرېدو وه خرخېدله^(۱)
د مطبخ تابلو بازار ته ووتله

په لکونو باندې خرخ هغه اثر شو
يو کاغذ له کوټه زرو برابر شو

قصې او افسانې

هر اثر سره چې جوخته قرباني شي
بې زواله بې همتا جاوداني شي

عادي خلک قرباني نه قهرمان شي
قهرمان شي چې له خلکو نه قربان شي

د غبرگولي، ۱

۱۳۴۲ - کابل

۱ - بله بڼه: زمانه په خرخېدو وه تېرېدله

۱۰ _____ سلیمان

قصې او افسانې

نیشه مورک

يو زلمى مورک له تندې نه بيتاب شو
له سوري نه رادباندي په شتاب شو

چې راووته نو ودرېده له ويري
هسې نه چې پيشو پته وي کوم چېرې

يوه شېبه هلته ولاړو حيراني کې
د پيشو په فکرو ذکر او پریشاني کې

وې خه وکرم له تادې نه مجبوريم
که خطر دی که مرگی دی زه معذوريم

يا به ځان کړم له منگي خخه سیراب
يا به کرمه دا خراب ژوندون خراب

خوار صورت به مې مرگی ته نشانه شي
که اجل و نو پيشو به بهانه شي

او که نه سیراب به راشمه سوري ته
بيا به نوی لغم پری کمه وری ته

قصې او افسانې

دایې ووي په اوبو پسې روان شو
راغی ودریده یو مټ ته او ایران شو
وې یې گوره چې عجب شاني منگی دی
جوړ له خاورو هسې ندی چې لرگی دی
گونډې وی چې کې پیدا کړم د زړه تاب
په اوبو د ژوندانه شومه سیراب
د منگی په کمان مټ ته په ختو شو
د مټ خولی نه چارچاپیر په گرزېدو شو
پښه یې وښوېده ولوېده دلاندې
په شرابو آلوده شو لاندې باندې
په لامبو، لامبو راوخوت د خم سر ته
په زحمت باندې راوووت ترې بهر ته
دم درحاله سوه نشه ورباندې راغله
د مستی مسته خپه ورباندې راغله
ویره لاره له غیرته شین زمري شو
له غرور او حماقته لیونی شو

قصې او افسانې

په بریتو کې یې پیدا د زور شغله شو
ژوند تر پایه ورته ښکلي یوه نغمه شو

دلذت او تکبر له لیونتوبه
بې آشوبه سړي لاره تر آشوبه
دی لا ناست و چې پشکه را پیدا شو
داسې په تاوېدو شو په گدا شو

وې یې هر کله زما د سترگوتوره
دغه لمر دی راختملی له کوم لوره

دغه څنگه یې راغلی نابیره
ماړنده کړې چې زه نه یمه خبره

ستا راتگ ته کړی شپه ومه بېداره
بخت ته گوره چې راځی په رڼا لاره

اوس نو وایه څه دې حال څه دې روزگار دی
بیادې کوم جوال ته ایښی دام د ښکار دی

ځوان موزک چې و مستی بېواکه کړی
د شرابو کیفیت بېواکه کړی

قصې او افسانې

پخپل ځان يې دا گمان شو چې زمرې يم
او که نه يم نو کم تر کمه سپی يم
نويې پرانيستله خوله او درفشان شو
له چاټې نه مخامخ يې ور روان شو
وې يې څرنګه جرأت کوی پيشو
چې راغلی يې دربار ته د زمر و
زه زمرې يم گوره پام که موږک نه يم
پروا گيره د پيشو او تلک نه يم
له غضبه که يوه چيغه کمه پورته
څه به کاندې وايه تېنې به کوم لورته
ته له کومه وايه دونه جری شوی
چې په مخه را روانه د زمرې شوی
دغه دومره موږکان چې تانولوی
په کوم حق او کوم جرأت دې ټول خوږلی
که مې کېنکو دی له خولې به دې باران شي
ترې راتوی به په زرگونو موږکان شي

قصې او افسانې

باید وباسي توبه او پښیمان شي
کلی پرېږدي او د غرو پلو روان شي

کنه ژامې به دې هسې کړمه ماتي
چې عبرت شي ټول عالم ته ځنې پاتي

لوی جهان به درته تنگه یو کړی کړم
له غضبه به دې یوه گوله مړی کړم

وايه ژر شه اي بدبخته بې ادبه
ځواب راکه کنې پرې به دې کم ژبه
تأخیر مه کوه پښو له راگذار شه
وعده راکه له ظلمونو توبه گار شه

له مونږ که چې پشو واورېدې باټې
وې پې ستا له خولی راوړی دغه گاتې

وې پې هو احمقه چوپ شه زه زمړی یم
له غصې نه سره لمبه یم لیونی یم

دا ته نه ویني صورت مې ټول رپړي
له غضبه مې ماغزه درته ایشپړي

قصې او افسانې

پيشو وځنډل موږك ته وې يې جـانـه
راته بـنـكـاري چې موږ شوى يې له ځـانـه
دا قدرت دې وايه څنگه پيدا كړى
راته بـنـكـاري پريشان خوب دې لېـدلى
ته د نورو موږگانو و كالت كړې
وايه ځـان به له ما څنگه سلامت وړې
اوس به وگوري د ژوند وروستنى لوبه
رايـيـدار به شي له خپله درانه خوبه
شېبه وروسته نيشه ولاړه موږك سم شو
ترې چاپيره د ژوندون د بقا غم شو
پيشو وويل اوس وايه څه فرمان دى
مخاطب زما زمرى كه موږك جان دى
موږك وويل ما بد كړي او خر شوم
خر خوشه وي زه تر خره ام لا بتر شوم
شرمسار يمه مـا وبخښه امـيـره
له دې لوى بې ادبې له دې تقصيره

قصې او افسانې

ستا مقام زما تر جرړه ډېر اوچت دی
زما په پلو کې ستا له فیضه حرکت دی
په دې کلی کې چې چېرې موزکان دی
همه واړه لاس تېرلی بندګان دی
چېرې زه او چېرې ته عالي مقامه
خوله مې ماته کړی بې ستاله احترامه
پیشو وویل خبرې دې ترخې وې
خو زه پوهېږم د تانه وې د نیشې وې
مگر زه ستا په نیو ویمه ماموره
پخپل قتل به ما وبولی معذوره
فکر وکه چې دا مرګ ندی خمار دی
ژوند هر چاته یوه نیشه ده بیا قمار دی

د لیندۍ ، ۸

۱۳۴۳ - کابل

قصې او افسانې

شکمنه مینه

د لرغونو زماڼو په افسانو کې
د بخدې په اوسنیو ویرانو کې
راته کړی یو بزگر سړی قصه ده
د یو ښکلی ژوند غمجنه خاطره ده

وايي هغه وخت چې دغه ښار آباد و
د نړۍ له توفانـونو نه آزاد و
پدې سیمه کې استوگن و یو ځوان
یو بې سارې، بې رقیبه پهلوان

تا به وې د صورت غوښه یې پولاد ده
جگه ونه یې له نسله د شمشاد ده
د غیرت آوازيې تلې په ملـکونو
هم یې ناسته د ځوانۍ مینه په زړونو

مگر ځوان زړه یې له لاسه ووتلی
د یوې پیغلې نجل په مینه یې بایللی
معشوفه یې اوسېده په بخارا کې
د آمو د زورور سین هغه خوا کې

قصې او افسانې

عاشق ځوان په هره مياشت کې يو يو وارې
لنډولۍ بخارا ته اوردې لارې
پريکړول يې بې اوبو بيا بانونه
د يخنۍ په شپو کې واورې بارانونه

بې گدره به آمو غيزې ته پريوت
له خپو او له گرداب سره به کيووت
په وحشي سين به يې وروړل يرغلونه
ايلول به يې سرکشه سيلالونه

پولادي لاس يې په هر شئ باندې برو
که درياب، که بيا بان و او که غرو
هيڅ يې نه لرله ويره، اضطراب
تابه ويلی چې موجهونه او گرداب

د ده مخکې ذليل شوی محکومان دی
بې ارزښته او نا چيزه غلامان دی
په رگو کې خوځېدلی گرمي ويني
د هيچا پروايې نه وه بې له ميني

قصې او افسانې

يوه ورځ له ورځو راغی بخارا ته
زړه يې کينډود پښو د تمنا ته
نيمه شپه د آسماني حصار د پاسه
بې له ويرې، اندېښنې او بې وسواسه

رادننه شو د ميني منزلگا ته
زړه يې وسپاره رنگيني مشغولا ته
جنتي شپه د ځوانۍ په سره لمبو کې
په گيلو کې، په قصو کې، په بوسو کې

په مسکا کې، په خدا کې، په ژړا کې
د آسمان د رڼو ستورو په ځلا کې
په ورو ورو د سباوون ساحل ته تلله
د آسمان په شنه درياب کې بهېدله

خو سپېدو تر تورې پردې لاندې
آخر سترگې واړولې لاندې باندې
آخر هغه بنایسته شپه سباوون شو
د وصال پلوشه جگه شوه بېلتون شو

قصې او افسانې

وخت د دې شو چې بلخي زلمی جلا شي
د بخدې خواته روان له بخارا شي
خدا زده شه يې په زلمی زړه کې پيدا شول
چې شونډان يې راغنچه شول په مسکا شول

ناخاپې يې نجل ورته وويل اې گله
اې زما د زړه شهی د عشق بلبله
که هرڅو ستا ښکلی مخ يو بل خراغ دی
خو افسوس چې پيدا شوی پکې داغ دی

هسې نه چې ستا د گلو باغ تالان شي
زما د ميني ابدې برجل ويران شي
دغه وار چې ځي له ښکلی بخارا نه
د عشقونو وصالونو له ماوا نه

گوره پام که ځان وانه چوي لامبو ته
د جهيون خونړي سين مستو څپو ته
ستا د ميني په باغ گډه د شک تالان دی
دا ځل هغه آمو ندى يو بل شان دی

قصې او افسانې

ته د ميني په بېړۍ راتېرېدلې
چې په موج او په توفان به برېدلې
اوس د شک په ځپوډو به شوه کشتۍ ستا
د درياب کړۍ به ونيسي مړۍ ستا

گوره پام که اې زما خيالي دلبره
هسې نه چې په سين گله شي نابره
د سپېدو چرگانو وکړل آذانه
خوان روان شومات زه گي ساره آهونه

بله شپه بيا د جيحون درياب ته راغی
د اوبو يوه ژور تالاب ته راغی
ده وې گوره د يار زده کې به خه تېرو
چې زما زړور زده ورڅخه هېرو

دې گمان کاوه چې گوندې دا درياب
د آمو مستې خپې او يا گرداب
زما د اوسپنو دامتې به کړي ماتې
زما د ميني خاطرې به شي ميراثې

قصې او افسانې

نه نه ! زه هسې بزدله مین نه یم
زه په مینه کې په مال او په تن نه یم
زما نه به خامخا زما فرمان وړي
سین او غر به زما سوری ته امان وړي

دایې و وې ناپایوه سین ته پریووت
له جیحون سره په جنگ جگړه کې کیووت
مگر دا خلې بل سین بله شپه وه
بل گرداب و بله لوبه بله شپه وه

د دریاب گېډه کې بل خپل انقلاب و
په اوبو کې بل قوت بل اضطراب و
ایشېدل د دریاب زړه کې غصونه
د خپو له خولې وتل سرکش ځگونه

قهرجنې زخمي غېږه کړله خلاصه
د اوبو سیلاب یې پرېښود پې د پاسه
پولادې مټې یې تاو شوی یو تر بله
خو تېر وخت تکرارېده نه بیا هېڅکله

قصې او افسانې

پهلوان زلمی خوراک شو د جیحون
عشق ونه زغمل نازونه د جنون
د عشق کار کې چې رښتینې صفانه وي
سرایستل ترېنه آسانه سودا نه وي
مجنون ځکه پایښتې جاوداني شو
چې د خپلې لیلې مینه کې فاني شو

د لیندۍ، ۱۲

۱۳۴۱ - کابل

قصې او افسانې

وری او لیوه

مازیګر و زیری لمر په ډوبېدو ؤ
له مشرقه نرم باد په چلېدو ؤ

په ورشو کې د شنیلو وږمه خوره وه
د شفق لمن د وینو په شان سره وه

هره خوا راپورته شوی وو گلونه
د بیدیا په لمن پلن وو سره لالونه

د سنځلو بوی خور شوی و بیدیا کې
د شنیلې فرش غوړېدلی و سحر کې

شین آسمان تانده هوا بڼایسته غرونه
په هره پوله د خاتولو خراغونه

یو رمه له لرې ښکارېده په تلو وه
له سارا نه آبادی ته په وتو وه

په ورشو کې له رمي نه پاتی وری و
برګګی و پستګی و گلالی و

قصې او افسانې

بیر سر اورډې غوړونه بنیښې سترگې
سور پوستکې دمخ پښې پې سپینې غبرگې
آزاد گرزېده نه شپون و نه رمه و
مه یې زړه کې له بل چا انډیښنه و
نابیره په یو ځل په نخېدو شو
له خوښۍ به په خیز او په ټوپو شو
بیا به منډه کړه او جگ ځای ته به وخوت
آزاد ډاگ به یې په مینه مینه وکوت
یو ځل تېرې شو اوبو په لور راغی
دلښتی مستو څپو په لوری راغی
په ژوره زی رانښکته شو اوبو ته
ده لا شونډې سمولی خپلو چښو ته
ناڅاپي یې تر غوړ سخته یوه غورا شو
په ماشوم صورت یې تبه راپیدا شو
چې کاته یوه لیوه ولاړ و پورته
دزړه سرې سترگې یې ورته ولې اورته

قصې او افسانې

سپينې د اړې يې چـ چـ د قصـ اـ بانو
توره خوله يې لـ که گور د دوزخيانو

وری چې ولېـده دا حال له حاله ووت
خپل اجل يې روغ پخپلو سترگو وکوت

ليـوه پورته په غـرور ورته ولاړ و
وری لا وخته له خپل ځان جهانۀ ولاړ و

د ورشو سندرې هېر شوې ورشو کې
د ټوپو خوندونه لامل په خوبو کې

ليـوه وری ته ويل ودریـزه مه بنـوره
دا اوبه دې ولې خـمې کړلې گوره

زه مې غـواړي درنه پریکم غوږ او ژبه
اې رزیله بې حیا او بی ادبـه

وری په عـذر او عـاجزی او په ژړا
ویل پـلاره زه اولاد یمۀ د تا

زه به خنـگه ستا اوبه درخـمومه
یابه خـاورې په هغو درگـمومه

قصې او افسانې

کاشکې ږوند شمه پخپلو دواړو سترگو
که دا کار وکم یا گوډ شمه په غبرگو
دا اوبه خو ستاله خوانه رابېږي
زما په لوري را روانې دي تېرېږي
ښايې پورته کوم پسه وي بې ادبه
کوم سپين ستگې بې حيا او بې نسه
خمرې کړې بې اوبه وي ستاسو چنبو ته
که رخصت وي زه به درشمه کتو ته
ليوه وخنډل او وې وې نابېره
اې سپين سترگيه بې حيا او غټه خره
ته لا ما ته څنگه وايې دلي لونه
مگر ما ته معلوم نه دي دا چلونه
اوس به ستا د سپين سترگي سزا درښيم
زه ليوه يمه کم عقله پسه نه يم
خوار کی وری بې ونيو له غاړې
د مظلوم په مری خښي شولي داړې

قصې او افسانې

ظالمان هميشه خوري د مظلوم غوښې
په کمزور د زورور منگولې څښي

د ميزان ، ۹

۱۳۴۱

§ § §

قصې او افسانې

درې غوښتنې

یو لږ گبه چې غریبی و کـړولې
لوږې تنډې په اورو نو اړولې

چاودو پښو یې پارولی وو دردونه
خوږمن زړه یې خوځولی وو موجونه

تمامي عمر له خپله بخته تنگ و
له خپل غم او غریبی سره په جنگ و

یوه ورځ دلوی ځنگله په لور روان شو
د چرتونو په دریاب کې لالهان شو

لار په منځ کې مخامخ شو یو سړی ته
یوه سپین زیری شان بوډا ته گاللی ته

په پوښتنه کې دستي سره آشنا شول
په خواله شول د دردونه په افشا شول

لږ گبه پرانېستې د زړه غوتې بوډا ته
بوډا وژړل بدمرغي بې نوا ته

قصې او افسانې

بېوزلان ښه یو د بل په ژبه پېږي

یو د بل لپاره سوځي او کمېږي

لرگبانه د لرگېنو سره ژړای شي

بزگران د بزگرانو خپلېدای شي

بوډا وویل لرلای به ته گرانه وروره

یوه لاره درته ښییم ما ته گوره

دې ځنگلو کې یو فقیر مشکل کشادی

لوی عارف دی ستا دردونو ته دوا دی

نامرادان رسوي خپلو مرادو ته

دولتو ته مقامو ته معشوقو ته

کال د مخه یو جونکی له ما نه ورک و

دغه کار ته زما عقل هک او پک و

چا راوښوده درک د دغه پیر

چې خدای دوست دی او عارف دی او فقیر

زه روان شوم په اخلاص د هغه خوا ته

د امید مخه مې خلاصه کړه رڼا ته

قصې او افسانې

لا زه نه وم رسېدلې د ده خای ته
لا مې خاوري بادولې په سر خدای ته

ناڅاپي مې د ځنگله په یوه خوا کې
د ماښام په تور بخونه شان رڼا کې

تر نظره یو بوده په خوځېدا شو
چې کاته مې زما جونگی دی راپیدا شو

دا فقیر به د تا کار هم گوره سم کړي
ته خو ورشه هماغه به دې یو غم کړي

د لرگبه په سترگو پړق شو او رڼا شو
د ژوندهیله یې په زړه کې راپیدا شو

وې یې ځان سره چې خامخا ورځمه
دا ستانه سړی به حتماً ننگومه

ګوندې وي چې بهانه راته پیدا شي
کومه پټه خزانې راته پیدا شي

دم در حال یې خپل سپین زېږې بوډا هېر شو
حرص د زرو او د مال ترینه چاپېر شو

قصې او افسانې

بې تکبیره بې دعا او بې سـ
بې پوښتنې له بوډا شو راجـ

په تلوار تلوارې راغی د پیر ځای ته
د غمونو او دردو مشکل کشای ته

چې کاته یې پیر خاموش په ځای کې ناست دی
استغراق کې خپل خاوند لره په خواست دی

که جهان وای همه واړه ښورېدلی
دې به نه و له خپل ځایه خوځېدلی

خوار لرگبه همالته تېر کړل درې کلونه
رایی نه وړل د مراد غنچې گلونه

پیر هماسې پخپل ځای ناست و سرخوړی
تا به وی چې سم و دم دی لکه مړی

آخر یوه ورځ دلرگبه صبر تمام شو
ناڅاپي یې د خپل کور پلوته پام شو

ورپه یاد شول خپل بدمرغه اولادونه
خپل د درو کلو بې ځایه خدمتونه

قصې او افسانې

لکه مار له ډېره درده په خای تاو شو
له غصې په ملا غبرگ شو تاو راتاو شو

په دې وخت فقیر له خوبه بیدار شو
قهرجن لرگبه ته هسې په گفتار شو

وايه خه غواړي چې درکم مرادونه
عزتونه خزانې که ثوابونه

لرگبه ووي له غضبه خوټې راکه
دامې بس دی خزانې حانته بسيا که

فقير بېرته خپلې سترگې کړلې پټې
د لرگبه تمام وجود شو خوټې خوټې

شونډې خوټې پوندې خوټې سپوږمې خوټې
پوزه خوټې وروځې خوټې پښې خوټې

شو لرگبه له غوصې کیناست او آرام شو
سر تر پايه پي دخوټو کار تمام شو

غريگوتې وی توبه مې له دې گټو
چې تر خوټې پورې ډوب شومه په خوټو

قصې او افسانې

اوس به گالم بيا د دري کلو غمونه
تېروم به په چوپړ کې تار کونه

بيا به ژاړوم دې ناپوهه لور مقام ته
پام بې اړوم د خوتو سرانجام ته

په همدې همدې کې تېر شو درې کلونه
د لرگه انتظار و سپړل گلونه

قلندر له استغراقه راييـدار شو
چې بيدار شو نو مخلص ته په گفتار شو

اې زما خاصه مخلصه رانه غواړه
يا دنيا يا آخرت يا دغه دواړه

لرگه وويل دا خوتې رانه واخـله
دا د ننگ او شرم گټې رانه واخـله

پير سر ښکته که او بېرته پخپل ځان شو
لرگه بيا له خپله سواله پښيمان شو

دده خوتې هم د نورو سره ولاړي
سپيره پاتې شو غموته جينگي داري

قصې او افسانې

بيايې وگالل د درو کلو غمونه
د ايزکو عذابونه کړاوونه

پير پخپله وخت بيا سر اوچت کړ
په لرگه يې تمام هسې خپل حجت کړ

وايه څه غواړي چې درېې کم غريبه
اې کم بخته درېدره بد نصيبه

لرگه ووي چې له دې شرمه مې خلاص که
غلط نشي خپلې خوټې را په لاس که

نور به نه غواړم له لويو خلکو گټې
که مې يو وارې تر لاس شي خپلې خوټې

د تلي، ۱

۱۳۴۱ - کابل

قصې او افسانې

تقلب

يو کوچی و چې شوي يې خرڅولی
نيمايې به يې او به يې گولولی
په تگي او تقلب کې دولت من شو
په جاهل قوم کې لوی شو عزتمن شو
خلور ميري يې په کم وخت کې رمي شوې
له دوو اوښو نه يې جوړه قافلی شوې
ډېر نېردي و چې د نورو غلو په شان
يو ستر مشر شي د قوم او والا شان
يوه ورځ دغه سړی ته په بازار کې
کار پيدا شو او روان شو په تلوار کې
ماسپښين چې بېرته ووته له ښاره
د شوي له پيسو سره سرشاره

قصې او افسانې

ناڅاپې سترگي ولـوېدې په غـرونو
پاس په غـرو کې د اورو په انـبارونو

ښکارېده چې پاس په غـرونو باران راغی
وړوونکې او بې سارې توفان راغی

په اورو کې بـاران کړلی غاښ چيچنې
وريځې پلنې شوی د غـرونو تر لمنې

د آسمان دروازې خلاصې شوی اوبو ته
غـرونو کوز کړل سيلاوونه ډوبېدو ته

مانښامی کوچی په ویره اندېښنو کې
رانېرېدې شو خپل ټاټوبي ته غـمو کې

رالـوتی وو له غـرو ساره بـادونه
خـواره شوی وو د وريځو تور فوځونه

يو ژيړچکه سپـوږمۍ په راخـتـو وه
يوه غمجنه شان رنـاپه خورېدو وه

عاقبت راغی کوچی خپلې ورشو ته
خپلې سيمي د کـېـرديو او رـمو ته

قصې او افسانې

چې کاته یې دهمه وو کار تمام دی
که رمې دی، که پیسې دی، که یې کام دی

نه رمې شته، نه د کور نام و نشان شته
نه یو څاروی نه یوه نښه دانسان شته

هک او پک شو سایې ونښته سینه کې
اوبنکې وچې شوی د سترگو آینه کې

لکه بت بې حرکت په ځای ودرېد
بیا بې حس شو لکه زوړ دیوال راولوېد

چې په حال شو نو په منډو منډو سر شو
خدای دربار ته هسې په شور و شر شو

ما خو یو پل نه و ایښي څه بېځایه
دا اوبه له کومه راغلي لویه خدایه

هلته چېرې کوم بوډا وژوندې پاته
ورو ورو راغی رانېرېدې شو ده خواته

ویلي دا ستا د شودو اوبه دي وروره
ستا عمل دي په رڼو سترگو گوره

قصې او افسانې

تا اوبه چې په شودو کې خـ رځولی
هغه واره غـ ونډېدلی زیاتېـدلی
شولې زیاتې دا سیلاب یې را روان که
ستا د لاسه یې زموږ کورگی هم وړان که

د تلی دمياشتې، ۳

۱۳۴۱ - کابل

س س س

قصې او افسانې

ليوه

يو ليوه و له تازيانو تېنټېدلى
د يوه كلي په خوا راغى سا نيولى
خوار له ډاره كنى پښو كې و نيولى
چونگېده او د ماشوم غوندې ژرلى
ډېر بې حاله وار خطا او منقلب و
لار ترې ور كه وه بې حده مضطرب و
د بنكاريانو هره خوا پسې هاها وه
بده پېښه خطرناكه مشغولا وه
تور گردونه ورپسې وو د تاويانو
پسې ليكه يو پلټن د هللكانو
ماتېدو ته يې خوني غاښونه سم وو
رسېدونكې يې انجام ته نور ستم و
خپلو بدو له هر خوا په مخه كړى
په هر گام كې يو ټوپك په زخه كړى
سايې نښتې وه «امان امان» يې وغوښت
يو ساتلى او مصئون مكان يې وغوښت
عاقبت د كلي لارې ته راسم شو
از چې كلي ته نږدې شو زړه يې تم شو

قصې او افسانې

دایې خوبښه کړه چې ننه شي کوم کور ته
لاره وتړي د پسيو شرو شور ته
خو تـړلی و له بدمرغه وروڼه
دروازو ته وو لـوبدلی ځنځيرونه
په خغستا شو په کوڅو کې کته پورته
په دې هیله چې ننه شي کوم کور ته
د بنکاريانو شور و شر په زیاتېدو شو
د ليوه تمام صورت په لـرزېدو شو
ښایسته نړۍ یې غاړه کې کړی شو
يوه شېبه یې په غـمونو کې پیرۍ شو
هله ناسته په ديوال يوه پشو وه
په کـوڅه کې د ليوه په نندارو وه
د ليوه نظر چې ولوبده پيشو ته
خوله یې پرانیسته زاریو او عذرو ته
ای بې بې پيشو تـلوار که راته وایه
چاته ننگ یوسم یوه سمه لاره ښایه
ته پوهېږي په ما څه سختې تیرېږي
د اجل چاره مې ستونې ته خوځېږي
دا د سپيو او بنکاريانو چې هاها ده
بل څه ندي دا په ما پسې غوغا ده

قصې او افسانې

چېرې شته دى دغه كلى كې يو ځوان
كوم زړه سوانده او شريف شاني انسان
چې ما وساتي له سپيو او تـازيانو
امن راكړي له دې سختو ظالمانو
هله وايه وخت تيرېږي چې ورځمه
اجل نيغ راته ولاړ دي او زه مـرمه
پـشـو وويل سورگل يو ښه انسان دى
د هغه كور هم پنا دى هم امان دى
ليـوه وويل هغه ته مې مخ تـور دى
يو پـسه مې ترې خوړلى په ما پور دى
پـشـو وويل چې ورشه نو انځـر ته
ددې كلى ننگيـالى او زورور ته
ليـوه وويل هغه ته نشم تللى
يو سـيرلى مې له هغه نه تـنـتـولى
گـناكاريم گـناكاريم گـناكار
خـداى دپاره راته ښه بـله لار
پـشـو وويل نو هـله تـلـوار كه
ځـغـله ځـغـله دزمر كـ كـاله ته لار كه
ليـوه وويل يو وړى مې ترې داړلى
دا لا څه يو خوسكى مې ترې خوړلى

قصې او افسانې

پيشو ووي چې نوڅوک به در په لاس کم
گمان نه کوم چې اوس به دې زه خلاص کم
تا پخپله د نجات ورونه تړلی
څوک وژلی، څوک داړلی، څوک خوړلی

د سلواغی، ۴

۱۳۴۱- کابل

«موضوع دروسی فلکلور نه اقتباس شوېده»

قصې او افسانې

زور حما م

راڅرگند شو يو ورځ يو دردېدلی
يو انسان، يو مـــــرور، يو پارېدلی
د ظلمـــــونو ناروا وو په اور ســـــوی
د نظمـــــام او منتظمـــــم دودالـــــوی
په څـــــوالی کې له غمونو کمان شوی
مـــــریض شوی زهیر شوی ناتوان شوی
که آسمان و او که ځمکه وه کنځل يې
که کشران وو که مشران وو يادول يې
له ځانـــــو امـــــرانو يې شکـــــوه وه
له انسان غوندې ديوانـــــونه شکـــــوه وه
آزرده و له مفســـــد او له فســـــاده
له راشی نه، له ځاينـــــه، له جـــــلاده
له خپل کار او خپل دفتر نه يې زړه تور و
تابه ویلي درست جهـــــان ورباندې اور و

قصې او افسانې

رانه وې غوښتل يو کار ورته پيدا کړم
يو شريف شاني روزگار ورته پيدا کړم
هسې کار چې له فسادېې کار نه وي
له ليوه سره يې واک او اختيار نه وي

ما چې واورېد دا ناشونې شان مقصود
زړه مې وسو په دې پاک ساده موجود

چې ته گوره دې د خه شى اميدوار دى
خومره پاک خومره ساده خه بې آزار دى

دا ماشوم لا منتظر د صفايي دى
په مانبام باندې گمان د سبائي دى

په کرار او نرمۍ مې ورته ويلى
دا دفترې واره يو دى نه دي بېلى

په هر خای کې هغه يو شاني رنگريز دى
کې هرات دى که غزني دى که گرديز دى

دې لپاره چې دى پوه کمه تمام
ورته سر مې کړه قصه د زوړ حمام

قصې او افسانې

«يو سړى د شپې شپې ——— طان و غولولى

نيمه شپه له خپله کوره رتوتلى

ضرورت يې و لمبا او استحمام ته

برابر شو يوه زاړه غونډې حمام ته

وردننه شو دهليز ته بې وسواسه

خان يې سم که لوڅېدو ته سمدلاسه

تن يې لوڅ که ، لونگ يې وتاړه د پاسه

چې شرننگا شوله اوچته له هر تاسه

په ليندۍ د هر گنبدې کې نارې شوى

له هر وره نه راوچتې نغارې شوى

پنجري يې د بلاوو تورې خولې شوى

ديوالونه د وهمونو قافلى شوى

په وهمو کې لمباڅي ته شو دننه

گونډې هلته د بل چا وکړي لټنه

په نظر کې يې يو بل سړى پيدا شو

چې پيدا شو نويې زړه يې تسلا شو

قصې او افسانې

ده لا غيړ، غيړ د ملگري تماشا کړه
چې کاته يې دواډو سترگو يې رڼا کړه
خو گامونه ترې رالري شو په زغرده
چې کاته يې د پښو تله يې وه گرده
تابه وي د پښو تله يې د پيـل وي
نيلي سترگي يې کاسه، کاسه دنيل وي
بل څوک نه وو او حمام واړه خالي وو
نه يې سوري، نه يې نښه، نه يې کالي وو
په دې تش حمام کې ويړه ورپيدا شو
په تمام صورت يې گډه رېږدېدا شو
زړه يې واچاوه سړي او وارخطا شو
په ورو ورو په ويړه ويړه راپه شا شو
د کاليو اغوستو کوټې ته ستون شو
بېچاره له ډېرې ويړې نه زبون شو
د حمام يو خدمتگار شو راپيدا
ليږ را تم شو، خه يې زړه شو تسلا

قصې او افسانې

خدمتگار تې هسې وويــــل دواړه
اوس مې زړه چــــاودلی و لــــه داړه
په حمام کې راته ښکاري چې پيري دي
پښې گردې دي پخپله سم سړی دي
لا پخــــوا وم وېرېدلی اوس بتر شوم
په ناولی ځان راووتــــم بهر شوم
د حمام خادم ويران شو له خندا
وې پې داسې خو به نه وي لکه زما
دې چې څير شو، د ده پښې هم رڼېدې وې
د پيريانو غوندې گردې وې کلچې وې
په هــــدو کو کې پې ننــــوته ويــــره
ســــره تبه پې په زړه شو رابرســــره
د نايې کوټې ته راغی نيم عريان
رنگ الوتې، سا نيولی او ستــــومان
خپل آشنا نايي نارې کړې پې چې ولي
چېرې تښتي څه له دانگي ولې ځغلي؟

قصې او افسانې

وې يې مه مې پوښته بده واقعـه ده
په حمام کې د پيريانو هنگامه ده
راتـول شوى په جهان چې خه پريان دي
پښې يې گردې ته به وايي چې پيلان دي
ډم په بریتـو کې ملـگرى ته مسکې شو
لونگ يې لري که پښو نه او پيرى شو
وې گوره زما د پښو غونډې خو نه وې
هسې گردې هسې غونډې منډې شوې!
سړى وډار شو په چيغو او سوران شو
د حمام آخري وره ته را روان شو!
د حمام خاوند چې وليده دا منډه
تر غاښو لاندې يې ونيوله شونډه
وې خير دې وي وروره چيرې تښتي؛
دغه ولي هسې لـوخ او کالۍ نغښتي!
وې مه پوښته زاره مې په چـاودو ده
روغـه سا مې له هيته په ختـو ده

قصې او افسانې

د حمام په منځ کې واړه گرد پښې دي
که نايان، که خادمان، که سړي دي
د حمام خاوند دلونگ په رابڼکو شو
په خنډې شو د پښو په لوڅوو شو
د سړي چې په گردو پښو نظر شو
سديې لار، له تورو خاورو برابر شو»
ماچې خلاصه کړه قصه د گردو پښو
مخاطب شو ناڅاپي په غرېدو
وې يې هاسړي خو يوه شپه ځورېدلی
له څلورو گردو پښو نه ویرېدلی
ماته گوره چې بندي يم شامدم
ځوروي مې گردپښې علی الدوام
هره ورځ وينم سلگونه شیطانونان
بې غوږونو بې نظره بې ایمان
ځوروي مې پاروي مې خوځوي مې
ژدوي مې ويروي مې سوزوي مې

۱۳۴۲ر ۱۲ر ۱۲

قصې او افسانې

ویش

یو زمری او یو ليوه او یوه گیدره
مخامخ شوو په ځنگله کې مخ په خوره

زمری وویل ليوه ته « سړیاوره! »
اې زما خوره ملگره زه زوره

داله لورزی پیدا شوی چې وسواس نن
باید ورسېږي پای ته زموږ په لاس نن

ته نن لار شه د رمو په حال خبر شه
کوم چاری یا پشیلې ته برابر شه

گیدرگله دې کوم کلی ته ځان سم کړي
کومې چرگې ته دې جوړ د نیو چم کړي

زه که څه هم نن بې وسه او ستومان یم
ستاسې غم خورم په غوايې پسې روان یم

قصې او افسانې

زورور زمری چې وکله دا فرمان
گیدر وغوښته له ده د سر امان

وې یې څنگه دي فرمان وروسته له بنکاره
په کوم ځای کې بیا یو ځای شو له سر کاره

زمری وویل همدلته راپیدا شئ
په همدې ځای کې زما حضورته راشئ

په همدې ځای په خوښۍ کې شریکان شو
بیا به خوځو برو جنگل ته به روان شو

وروسته درې واړه دریو لارو ته سم شو
دم در حاله دخپل بنکار په فکر او غم شو

ورځه وروسته چې له بنکاره راستانه شول
سره کښاستل د زړونو په خواله شول

زمری وویل ليوه ته «حوالداره!»
دغه غوښې راتقسیم که ښه لاره

ليوه وویل سلطان ته حق معلوم دی
چې زما څه، د گیدر څه د ده کوم دی

قصې او افسانې

ډنگر چرک د گيدر خان، پسه زما دی
دغه غټ مزی غويي واره دتا دی

په دې ویش به د غلام زړگی مسرور شي
که د تاسې لور حضور لره منظور شي

د زمري سپوږمۍ له قهره تکی سرې شوې
سترگې ننوتې مخ کې او وړې شوې
خوله یې پلنه شوه راوېې وتې دارې
له غضبه یې ځگونه شولې نارې

سره تاو شو پخپل ځان کې او بیر شو
له غصې نه سور خطر شو لا تر شو

له لیوه نه یې سر غوخ که په یوه منډه
د گيدر لکې له ویرې شوله غونده

له هیسته گرده یو موټی وړی شو
سره ننوته، نیمه شوه کمکی شو

په دې وخت کې زمري وویل چې وایه
په دې ویش کې د تاخه ده خپله رایه

قصې او افسانې

گیدر وویل سلطانه ویش روښان دی
حقیقت ځلانده لمردی او عیان دی

چرگ د تا سبا ناری، پسه غرمی دی
دا غویي ستاد حضور ماښامنی دی

زمری وخنډل او وې ویل گیدر جانه
دا انصاف دې پیدا کړی له کوم خوانه

دغه ویش چې ته ما سره منلی
دغه عقل وایه چا درته ښوولی

گیدر ووی تا چې پرې د لیوه سر که
شاهه ما له هغه زده دغه هنر که

خوک چې مشر سره ویش کې چالاکی که
له خپل سر سره جفا که بېباکې که

د حمل، ۱۵

۱۳۴۳

قصې او افسانې

د عشق افسانه

(له يوناني رواياتو څخه)

يوه ورځ خدايان له سولې څخه تنگ شول
د جنون او مينې خدای سره په جنگ شول
د جنون گذار په مينې برابر شو
عشقيې وړوند که او جنون ورباندې بر شو
خوار پخپلو دواړو سترگو نابينا شو
د خدايانو مړکې ته په ژړا شو
چې زه وړوند کړمه په سترگو ليونتوب
مبتلايې کړم د عمر په آشوب
اوس نه پان وينمه مځه کې نه لاره
نه ژوره نه غوندی او نه هواره
بايد وشي دا پوښتنه له جنونه
چې يې وايستمه ولی له ژوندونه
دوی چې واورېده له مينې دا بيان
دغه ځلی يې ورکېښوده ترميان

قصې او افسانې

بايد عشق له ليونتوب سره پخلا شي
د دوى شخړې ته د حل لاره پيدا شي
ليونتوب چې عشق په سترگو نابينا كه
ټول عالم ته يې له لاسه ځان رسوا كه
پس له دې چې ليونتوب كومه خوا غلى
عشق دې هم له خپله ځانه سره ولې
دا به گالي كه خپه وي او كه خوښ وي
بايد تل د عشق د لارې عصاكش وي
له هغې ورځې راهيسې عشق جنون شو
څوك چې چا باندې مين شو جگر خون شو
بې جنونه عشق هېڅ لورى ته تلى نه شي
بې رهبره يو قدم خوځېداى نشي
د فرهاد هدف خو ځكه بې ستون دى
چې له عشق سره لازم قوي جنون دى

د تلى ، ۱

۱۳۴۴ - كابل

قصې او افسانې

انسان او شيطان

اورېدلی مې له چا نه دا قصه ده
لنډه کي ده خو معنی کي ښه اوږده ده
را روان و په سارا کي یو لاروی
یو بېباکه بې پروا د ژوند روی
په صورت باندې تکره په زړه غښتلی
د ځوانی په هر پیچو کي اوښتلی
دا سړی په لویه لار کي شهواني شو
شهوت واخیسته په سر او توفاني شو
پام یې وکړه چې د زړه تسل پیدا کړي
خپل سرکښه ضرورت چپرې روا کړي
هله څیرمه یوه اوښه څرېرېدله
د زړه غوټه یې ورو ورو راسپړېدله
پښه یې ونیوه له تکره یو څه تم شو
څو پنځله فیصله کي مصمم شو

قصې او افسانې

يو د لاستې شان لرگي يې راپيدا کړه
لنگوتې يې له خپل سره راجلا کړه

او بڼه خړوده هماسې په ورشو کې
سړی و تاره لرگي ورته ورنو کې

د شا خوانه يې ورجوره يوه زينه کړه
بيا يې ودرېده او يخه يې سینه کړه

چې تسکين شو پښيمان شو له خپل کړلو
شرمنده و د زينې له جوړولو

وې يې تو لعنت په کار شه د شيطان
د رزيل د بې شرف د بې وجدان

کنې چيرې زما خيال چيرې دا کار
ولا حول په دې سپی په بدکردار

په گناه او په زنا يې مبتلا کړم
په دې کار يې ملائکو ته رسوا کړم

ده لاوی په بې غرض شيطان تورونه
د باران غونډې کنځلې لعنتونه

قصې او افسانې

چې څرگند شو ناڅاپي ورته ابليس
سپينه بيزره تريپلويوې کميس

وېپې اي حرامزاده او زناکاره
تاته کله ما بنوولي دغه لاره

ځکه هېڅکله زما دا تکل نه و
چې په ذهن کې مې هسې اتهکل نه و

تا چې هر چپرې پخپله غول خوړلی
بيادې زما په سپينه بيزره راتپلی

زه شيطان يم مگر دومره رزيل نه يم
دا د تاغوندي وحشي او ذليل نه يم

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library